

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут філології та історії
Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СИЛАБУС навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

Освітній рівень	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	цикл професійної підготовки, вибіркового компонента ОП,
Галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Історія)
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, семінарські заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладачів

Викладач	Крижанівський Віталій Михайлович, кандидат історичних наук
Контактний телефон	+380978178784
E-mail:	vitykryzh@ukr.net
Профайл викладача	http://nnifi.gnpu.edu.ua/kryzhanivsky/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі консультації через електронну пошту та в Google classroom

Кількість часу на вивчення

Лекцій	16/6*
Семінарських занять	20/10*
Лабораторні заняття	
Самостійна робота студента	84/104*
Форма контролю	залік

*Для заочної форми навчання

м. Глухів, 2023-2024 навчальний рік

Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		Самостійна робота студентів (СРС)
	лекції	лабораторні / практичні	
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Історична думка в античній Греції	2	2	6
Тема 2. Історична думка доби еллінізму та римського домінування в Середземномор’ї	2	2	6
Тема 3. Смысл історії у філософсько-теологічній думці (V – XX ст.)		2	6
Тема 4. Утвердження історичної думки на маргінесі християнського світу. Візантія та східнослов’янський світ	2	2	6
Змістовий модуль 2			
Тема 5. Історико-соціологічний напрямок у суспільствознавстві XVI – XVII ст	2		6
Тема 6. Історична наука в добу Просвітництва та Романтизму	2		6
Тема 7. Історична наука в добу домінування та кризи позитивізму.	2		6
Змістовий модуль 3.			
Тема 8. Міжнародні конгреси історичних наук.		2	6
Тема 9. Історична наука в європейських країнах (Франція, США, РФ).	2	2	6
Тема 10. Історична наука в радянській та пострадянській Україні (1953 – сьогодні)		2	6
Змістовий модуль 4.			
Тема 11. Теорія модернізації та її критика в європейській та американській філософії історії (соціальній філософії)	2		6
Тема 12. Фактори історичного розвитку		2	6
Тема 13. Методи історичного дослідження. Кліометрика. Математичне моделювання		2	6
Тема 14. Історична пам’ять: проблема		2	6

конструювання та зміни			
Всього	16	20	84

Мета вивчення курсу Методологія історичної науки – вибіркова навчальна дисципліна, що висвітлює питання зародження історичного знання, становлення та розвитку історичної науки та її галузей.

Завдання курсу:

- Проаналізувати процес зародження та утвердження історичної науки в добу античності.
- Проаналізувати процес трансформації історичного знання від доби Середньовіччя до сьогодення
- Охарактеризувати актуальні теоретичні питання історичної науки.
- Оволодіння навичками самостійного отримання знань і науково-дослідницької роботи.

Вивчення цієї дисципліни має сформувати у істориків-магістрів такі

Загальні компетентності:

ЗК 1. Володіння культурою мовлення, здатність до сприйняття, узагальнення інформації;

ЗК 2. Готовність до кооперації з колегами, роботи в колективі;

ЗК 3. Прагнення до саморозвитку, підвищення кваліфікації та майстерності;

ЗК 4. Постановки цілей та визначення шляхів їх досягнення.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1. Уміння розглядати історичні явища та процеси в розвитку та конкретно-історичних умовах певної епохи;

ФК 2. Використовувати розроблену періодизацію зміни світоглядних парадигм як засіб пізнання відповідної епохи;

ФК 3. Співвідносити історичні явища, процеси з географічним положенням відповідних політичних, економічних, торговельних інтелектуальних центрів відповідних країн та регіонів;

ФК 4. Вміння студентів працювати з історіографічною та актовою спадщиною;

ФК 5. Вміння критично аналізувати, порівнювати, оцінювати творчу спадщину мислителів різних епох;

ФК 6. Вміння студентів формувати усні та письмові висловлення щодо історичних фактів, та історичних теорій.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати закономірності поступу людських спільнот та цивілізаційних блоків в науковій та культурно-освітній сфері від доби заліза до епохи модерну.

ПРН 2. Знати напрацювання вітчизняних та зарубіжних мислителів з питання розробки моделей інтерпретації історіографічної та джерелознавчої спадщини.

ПРН 3. Уміння застосовувати історичні документи, напрацювання відомих істориків при аналізі соціально-економічного, суспільно-політичного, культурно-освітнього поступу людських спільнот та цивілізацій від доби заліза до епохи модерну.

ПРН 4. Здатність вибирати та класифікувати історіографічну спадщину та джерельну базу з метою розкриття її інформаційного потенціалу при побудові моделей поступу людських спільнот в політичній, економічній та культурно-ідеологічній сферах.

ПРН 5. Здатність виокремлювати та аналізувати фактори природного, особистісного характеру, що впливають на трансформацію суспільно-політичних, соціально-економічних відносин в суспільствах різних епох.

ПРН 6. Володіти діловим мовленням; знати основні ідіоматичні вирази ділової української та іноземної мови; застосовувати здобуті професійні та комунікативні навички для презентації результатів власних педагогічних та історичних досліджень та досліджень.

Самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з додатковим навчальним позааудиторним матеріалом, підготовку до практичних занять; підготовку до модульних контрольних робіт, підбір цікавого матеріалу.

**Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
з навчальної дисципліни «Методологія історичної науки»**

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності та ІНПС (заліковій книжці) за двома шкалами оцінювання: національною і ЄКТС. Середньозважений бал (СБ) із дисципліни визначається на основі:

- встановленого **вагового коефіцієнту (ВК)** дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою навчальною програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, зокрема: ВК за практичні заняття дорівнює 0,7; тестовий контроль, МКР – 0,2; СРС – 0,1.

- середньоарифметичного значення оцінок, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої програми за національною шкалою.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»**

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		Критерії
А	4,51-5,00	90-100	5	Зараховано	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-балової оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого силабусом навчальної дисципліни, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
	4,51	90			

B	4,01-4,50	82-89	4	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження.	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	3,50-4,00	74-81	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками.	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	4,00	81			
	3,90	80			
	3,84	79			
	3,76	78			
	3,67	77			
	3,59	76			
	3,51	75			
	3,50	74			
D	2,83-3,43	64-73	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками.	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача
	3,43	73			
	3,36	72			
	3,29	71			
	3,22	70			
	3,15	69			
	3,07	68			
	3,01	67			
	3,00	66			
	2,92	65			
	2,83	64			
E	2,51-2,75	60-63	3	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього.	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних (індивідуальних, контрольних) завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
	2,75	63			
	2,67	62			
	2,59	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,5	35-59	2	Не зараховано <i>Незадовільно</i> – низький рівень	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав,

				володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять із дисципліни.	працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.
F	0,00-1,99	1-34	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.	Студент повністю не виконав вимог програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.

Рекомендована література

Основна література:

1. *Зашкільняк Л.* Методологія історії від давнини до сучасності / Леонід Зашкільняк – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 1999. – 227 с.
2. *Калакура Я.* Українська історіографія. Курс лекцій / Я. Калакура – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
3. *Колесник І.* Українська історіографія: концептуальна історія / Ірина Колесник. - К.: Інститут історії України НАН України, 2013. - 566 с.
4. *Репина Л.* История исторического знания: Пособие для вузов / Л. П. Репина, В. В. Зверева, М. Ю. Парамонова. – М: Дрофа, 2004. – 288 с.
5. *Словарь историка* /под. ред. Н. Оффенштадта при участии Г. Дюфо и Э. Мазюреля; пер. с фр. Л. А. Пименовой. – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2011. – 222 с.
6. Теория и методология истории: учебник для вузов / ред. В. В. Алексеев, Н. Н. Крадин, А. В. Коротаев, Л. Гринин. – Волгоград: Учитель, 2014. – 594 с.
7. *Яковенко Н.* Вступ до історії / Наталя Яковенко. – К.: Критика, 2007. – 368 с.

Додаткова література:

1. *Аверинцев С.* Плутарх и античная биография. К вопросу о месте классика жанра в истории жанра./ С. С. Аверинцев – М.: Наука, 1973. – 276 с.
2. *Атаманенко А.* Українське історичне товариство та міжнародні історичні конгреси // Наукові записки. Серія «Історичні науки» [Електронний ресурс]. – URL : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nznuoa/ist/2009_14/22_A.Atamanenko.pdf (дата звернення: 23. 01. 2017).
3. Вчені інституту історії України. Біобібліографічний довідник. – К.: Інститут історії України, 1998. – Вип.1. – 430 с.
4. *Дашкевич Я.* Дорогами української Кліо. Про становище історичної науки в Україні / Я. Дашкевич // Україна в минулому. – К. – Львів, 1996. – Вип. 8. – С. 54 – 63.
5. Енциклопедія історії України: У 10 т / Редкол.: В. А. Смолій (голова) – К.: Наукова думка, 2009.

6. **Єфіменко Г.** Невмирущі міфологеми радянської історіографії (на прикладі відносин між УСРР та РСФРР в 1917–1923 рр.) / Геннадій Єфіменко // Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, Україна, 22–23 травня 2013 р.) / за ред. В.А. Смолія. — К.: Інститут історії України НАН України, 2015. — С. 31 – 42.
7. **Зашкільняк Л.** Радянські історичні міфи в сучасній українській історіографії: «старе вино в нових міхах» / Леонід Зашкільняк // Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, Україна, 22–23 травня 2013 р.) / за ред. В.А. Смолія. — К.: Інститут історії України НАН України, 2015. — С. 17 – 30.
8. **Кнабе Г.** Корнелий Тацит. Время. Жизнь. Книги. / Г. С. Кнабе – М.: Наука, 1981. – 206 с.
9. **Колесник І.** Методологія історії чи історія методології: метафори історичного дискурсу (рец. на прац. Зашкільняк Л. Вступ до методології історії. – Львів: ЛОИМО, 1996. – 96 с.; Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Львів: Львівський державний університет ім. І. Франка, 1999. – 224 с.) // Український гуманітарний огляд. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 55 – 85.
10. **Кочубей Ю.** Україна і Схід. Культурні взаємозв'язки України з народами Близького і Середнього Сходу 1917 – 1992. Підручний бібліографічний покажчик / Ю. М. Кочубей. – К.: Поліграфічна дільниця Інституту української археографії ім. М. Грушевського, 1998. – 227 с.
11. **Кузнецова Т. И., Миллер Т. А.** Античная эпическая историография. Геродот. Тит Ливий / Отв. ред. М. Л. Гаспаров. – М.: Наука, 1984. – 214 с.
12. **Лисяк-Рудницький І.** Дискусійні виступи на міжнародному історичному конгресі / Іван Лисяк-Рудницький // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. В 2 т. / Пер. з англ. У. Гавриків, Я. Грицак. – К.: Основи, 1994. – Т. 2. – С. 409–418.
13. **Лисяк-Рудницький І.** Довкола міжнародного історичного конгресу у Відні / Іван Лисяк-Рудницький // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. В 2 т. / Пер. з англ. У. Гавриків, Я. Грицак. – К.: Основи, 1994. – Т. 2. – С. 419–435.
14. **Павленко Ю.** Історія світової цивілізації / Ю. Павленко. – К.: Либідь, 2000. – С. 4 – 10.
15. **Потульницький В. А.** Українська та світова історична наука // Український історичний журнал. – 2000. – № 1 – 4.
16. **Ричка Володимир** За ким б'ють литаври (рец. на прац. Коцур В. П., Коцур А. П. Історіографія історії України: курс лекцій. – Чернівці: Золоті литаври, 1999 // Український гуманітарний огляд. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 138 – 142.
17. **Самойленко Н.** XXII Міжнародний конгрес історичних наук [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.uamoderna.com/event/22-congress-historical-sciences> (дата звернення: 23. 01. 2017).
18. У Китаї відбувається XXII Міжнародний конгрес істориків [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/committee/info/news/?newsid=541> (дата звернення: 23. 01. 2017).
19. Українські історики XX століття. Біобібліографічний довідник / Інститут історії України НАН України. – К.: Інститут історії України, 2006. – Вип. 2., Ч. 3. – 315 с.
20. Українські історики. Біобібліографічний довідник / Інститут історії України НАН України. – К.; Л., 2003. – Вип. 2., Ч. 1. – 396 с.
21. Українські історики. Біобібліографічний довідник / Інститут історії України НАН України. – К.: Інститут історії України, 2003. – Вип. 2., Ч. 2. – 382 с.
22. Українські історики. Біобібліографічний довідник / Інститут історії України НАН України. – К.: Інститут історії України, 2010. – 344 с.
23. **Юсов С.** Українські вчені на XI Міжнародному конгресі історичних наук (Стокгольм, 1960 р.) // Україна XX ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей / Відп. ред. В. М. Даниленко. – К.: Інститут історії України НАН України, 2014. – Вип. 19. – 298 с.

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. .
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.
- Списування під час виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).